

ONDE O BELEN SE CHAMA BEGONTE

Susiño do Caneiro naceu hai sete anos nunha aldea de Lugo. Sempre soñaba con que, cando fora grande, percorrería o mundo, como fixera o Marcial do Cancelas ou o Loliño da señora Pilar. Só agardaba medrar axiña, para comprobar cos seus ollos marabillas nunca vistas nesas montañas onde el vivía, pero que, segundo dicían, só ó cruza-la raía.

Ó seu mestre, D. Avelino, gustáballe falar das cousas de antes porque para el o progreso estaba aínda por vir, de tal xeito que resultaba moi difícil de entender.

Para Susiño era un pracer escoitalo ler neses libros, cheos de debuxos de cores, eses que cinco minutos antes de remata-la clase D. Avelino lles pasaba man por man para que aqueles inocentes abrisen os ollos ante cousas nunca vistas.

Cando o libriño chegaba cabo de Susiño, o rapaz non podía evitar acaricia-los papeis coma se non quixese perder detalle.

“Cando sexa grande –pensaba– buscarei estas tendas ata dar cos abeloiros que engalanarán o mantelo que leva a miña nai os domingos á misa”.

O mestre diante de tal concentración, unhas veces refungaba e outras armábase de paciencia, ata que o neno daba por aprendida ben a lección, pasándolle o libro ó seu compañeiro.

Un día polo Nadal, repasando o Misterio do Nacemento de Cristo, o noso amigo abstraese algo máis da conta, e non reparou en facer de acompañante das verbas de D. Avelino. Así que, alá se marchou á coviña de Belén para adorar tamén o Neno, de quen dicían chegaría a se-lo rei dos xudeus. Susiño, furou e

furou e furou ata chegar á primeira fila, para non perder detalle.

A Virxe era moi guapa; semellaba ás princesas dos contos, aínda que algo máis delgada, pois non en valde tivera que andar moitísimos quilómetros montada na besta, que tamén asomaba por unha cambileira, argallada, eso si, de xeito provisional.

San Xosé, moito máis vello, sostiña unha caxata. Estaba de pé, ó carón de María envolto nunha túnica raída e cuberta de po. A súa faciana tamén amosaba algo de cansanzo. O meniño daba gusto velo; durmía placidamente entre as pallas do presebe, pero non tiña frío, porque os seus pais, con bo tino, prenderan moi preto del a muliña e o boi, que cos seus alentos mantiñan o calor do pequerrechiño.

Susiño presenciou, durante o tempo que alí estivo, as ofrendas da xente que, coma os seus veciños, traballaba no campo. “Non facía falta nada máis que mirarlle-las mans para saber dos seus oficios”, sorriu.

E nesas estaba, cando pasaron uns días, chegaron tres señores, vestidos coas roupas máis finas que poidades imaxinar. Polas coroas que portaban só podían ser reis, chegados de moi lonxe montados nuns estraños animais con xibas. “De naceren na miña terra, seguro que os ensinarían nas feiras”, cavilou o rapaz.

¡E que cargadiños viñan! Deixaron a cova que non había por onde remexerse. Eran os presentes reais, traídos do cabo do mundo para honra-lo meniño de pelo loiro, “o único capaz –pensou Susiño– de librarnos das calamidades que hai que pasar aquí abaixo”.

Estaba a piques de entregarlle tamén el o

mango dunha navalla, que labrara o outro día gardando as vacas no monte, cando D. Avelino tocou as palmas tres veces, sinal inequívoco de que o tempo do estudio rematara ata o día seguinte.

Non puido o pícaro evita-lo seu disgusto por ter que deixar tan ilustres acompañantes e saír a encherse de lama por aquelas corredoiras, “que –Deus me perdoe– non eran axeitadas nin para os bulebule das cabras”.

Cando chegou á casa, a súa nai xa o estaba esperando coas papas na mesa.

–“¿Que tal che foi na escola?”.

–“Ben, hoxe o mestre falounos do nacemento do Neno Xesús”.

–“Claro, porque estamos no Nadal e de seguida virán os Reis. ¿Ti que lles vas pedir este ano?”.

–“Non sei..., gustaríame ir a Belén, pero coido que desta vez non vai poder ser, ¿non si?”.

–“¡Ai que pequeno este, sempre pensando nos biosbardos! Non, a ti, a caluga, cando chega a noite, débela ter ben traxinada”.

Susiño, comeu as papas axiña e unhas noces con mel que tanto lle gustaban. De seguido saíu á solaina a agarda-la chegada do seu irmán que viña de permiso. O Servando estaba a face-la mili no campamento de Parga.

Cando o viu cruza-la portada correu a collerlle o macuto, e sen parar de rebulir pediulle que lle contase como era ese sitio onde “cumpría coa patria”.

O Servando dixo: “Todo ó seu tempo, rapaz; agora vou botar unha cabezadiña, e na cea contareiche o que queiras”.

A espera fíxose eterna. Era a primeira vez que Servando viña de permiso, e de seguro que as súas historias prometían máis da conta.

Cando estaban todos por fin na mesa, no medio de conversacións “interesantísimas”, a nai contou a última ocorrencia do fillo pequeno.

–“¿A que non sabedes o que lle pide o Susiño ós Reis?”

–“Unha bicicleta”, dixo Servando.

–“Unha buxaina e unha billarda nova”, dixo seu pai.

–“¡Que va! Podedes estar toda a noite cavilando, que non o ides adiviñar. Quere ir a Belén, nin máis nin menos”.

As gargalladas escoitáronse por tódolos recunchos da casa. Cando se decataron, o neno estaba colorado coma un pemento e coa testa baixa.

–“¿E por que queres ir tan lonxe?”, dixo Servando con dozura.

–“Pois –tatejou Susiño–, porque D. Avelino falounos do Nacemento, e de seguro que terá que haber un grandísimo, que recolla con todo luxo de detalles o que alí aconteceu cando naceu Deus”.

Todos se miraron con tristura, por non poderen compracer esa “tola” pero fermosa ilusión do cativo.

Ó día seguinte, o Servando, aproveitando que estaban todos reunidos para almorzar, dixo moi serio:

–“Preparádeo todo, que hoxe imos facer unha longa viaxe”. Ó Susiño abríronselle os ollos coma pratos.

–“Non irmán, non –dixo Servando–, a Be-

lén xúroche que non imos, pero voute levar a un sitio onde hai un Nacemento con figuriñas que se moven, en medio de lóstregos e do nacer do arco da vella. Veña, que non che conto máis, porque prefiro que o vexas por ti mesmo”.

O Susiño correu ó cuarto a poñerse a súa mellor roupa. Sen folgos, animou a seus pais para que se desen présa no labor de darlles de comer ós animais, e poder así pechar pronto a casa.

A viaxe case que durou tres horas, pois tiveron que coller dous coches de liña. O pé da Nacional VI, cando baixou do último autocar, o cativo viu un letreiro que poñía “Belén electrónico de Begonte”. O corazón latexoulle con forza: Begonte –pensou– tamen empeza por B”.

Tras chegar, o Servando díxolle ó cura párroco que, se facía o favor, lle explicase ó seu irmán a historia do Belén. O Susiño non daba creto ó que vía. Os quince minutos que durou a representación do Belén foron os intres máis máxicos da súa vida.

–“¿Quen dixo que non estaba en Belén?”

–“Se eles soubesen...”

Só agardaba que as seis da tarde, hora en que tiñan que coller o coche de liña, non chegasen demasiado á présa.

Agarrou forte a man da súa nai. Os seguintes quince minutos ían a escomezar...